

NOTIFIKATIONER

från Skånska Akademiens Vänförening

Nr 13, April 2023

Foto: Göran Alvek och Anna Alsmark

ÅRETS FEST

Det blev en magisk kväll, finstämd och lärd, då Skånska Akademien med Vänförening i mitten av mars höll Årsfest

på Grand i Lund. Skånsk kultur var temat och Director Martin Martinsson inledde med en härlig exposé över

Kulturlivet i Skåne. Och jo, nog är det övermåttan rikt. Det är bara att vara tacksam hålla med. *Fortsättning* ⇨

De båda legendariska etnologi-professorerna, Orvar Löfgren och Jonas Frykman, den senare även Akademiemedlem, berättade utifrån sin nya bok "Kärlek och kärnfamilj – längtan, lust och oro". En efterlängtdad uppföljare till deras och etnologins tidigare klassiker *Den kultiverade människan* (1979) och *Moderna tider* (1985).

Hur kom det sig egentligen att barn och familj under 30-, 40- och 50-talen blev föremål för så stora och genomgripande politiska insatser? Jo, Sverige hade den sämsta bostadsstandarderna i Europa och antalet utomäktenskapliga barn var stort, samtidigt som barnafödandet drastiskt hade sjunkit. Något måste göras. Målmedvetet inpräntades därför idealen uppifrån om kärnfamiljen, med mannen som försörjare och hustrun som hemmafru i det alldeles egna hemmet om ett rum och kök. Liksom sexualundervisning och mjölkpropaganda men också ett växande krav på perfektion i kärnfamiljen.

Det som kvinnorna minns som den bästa förändringen med ett eget hem från den här tiden, är rinnande vatten och att slippa utedasen. Vi åhörare delgavs sannerligen en del nyttiga perspektiv så här i dagens kris- och orostider.

Med Stina Larsson som skrivit boken "Mannen ur skuggan" hamnade vi ännu längre tillbaka i tiden. Boken handlar om Fabian von Fersen (1626–1677), mannen som givit namn åt Fersens väg i Malmö.

Stina delgav oss sina vedermödor, som att under 20 års tid forska i olika arkiv, begripa sig på slagfältets regler och lära sig, inte bara tyska, utan också att tyda 1600-talets tyska handstilar. Här blev vi återigen påmind om krigstider som varit och som format vår tid idag. Och nog är vi många som längtar efter både del två och del

Jonas Frykman och Orvar Löfgren pratade till härliga bilder om familjeliv från 1930 till 1960-tal. Det var under denna period som drömmen om kärnfamiljen skapades. Och det är väl inte utan att vi fortfarande lever kvar i den? Att en riktig karl ska kunna försörja sin hustru må vi väl dock ha släppt?

Stina Larsson berättade om sin bok "Mannen ur skuggan" som handlar om Fabian von Fersen och hans ungdomsår i Balticum, på kungliga slottet i Stockholm och sen i armén under 30-åriga kriget. Vi kommer honom nära och det ska bli spännande att följa honom när han så småningom blir generalguvernör i Skåne.

tre av von Fersens spännande och till delar också skånska historia.

Det var ett sympatiskt allvar i luften, kombinerat med fina samtal med bordsgrannar. Och kvällen fortsatte i samma anda med ett poetiskt-musikaliskt konstverk vars mäktiga uruppförande vi nu fick bevittna.

De båda Akademiemedamöterna Niklas Törnlund, dikt, och Gunnar Jansson, komposition, hade tillsammans skapat en härlig sångcykel om förälskelse, se nästa sida. För framförandet stod Jonas Samuelsson, baryton, och Magnus Gilljam, piano, båda verksamma på Malmö Opera.

De bringade både verket och dess båda upphovsmän full rättvisa. De gav oss senare under kvällen också ett extranummer som hette duga, en ljuvligt sinnlig "Så skimrande var aldrig havet".

Aftonen avslutades också till den vackraste musik, Samuli Örnströmer, solocellist från Malmö symfoniorkester bjöd oss på bejublade cellosolon.

Skånska Akademiens motto är kultur och humor. Den här kvällen var inte gapskrattens jovialiska kväll utan mer eftertankens och vänskapens härliga gemenskap och det gavs mat och dryck i rikligt mått under kristallkronorna i Stora salen på Grand i Lund.

Text: Anna Alsmarker och Ingela Jacobsson

Men vad är och vad gör Skånska Akademiens Vänförening?

Jo, vi är en ideell förening, nära knuten till Skånska Akademien, och till för dig som är intresserad av kultur i allmänhet och Skånes kulturutbud i synnerhet. Vårt mål är att ha en trevlig samvaro, samtidigt som vi lär oss mer. Vi ordnar till exempel:

- * **Studiebesök och resor till intressanta platser i Skåne**

Tillsammans med Akademien arrangerar vi:

- * **After Work med korta föredrag och mingel**
- * **Årsfest med inbjudna föreläsare, underhållning och förtäring**

DU ELLER ALDRIG – en romanssvit

Text: Niklas Törnlund

Musik: Gunnar Jansson

(Du eller aldrig)

Du förälskar mig –
hur går det till?

Jag har ingen beredskap
och just därför
räcker det att ditt skratt
slår ut i solen
att dina ögon söker mina

Att du finns
och är just det
som fattades:
det oerhörda

Det kommer aldrig att hända
Det har redan hänt

Det har naturligtvis
redan gått över –
men aldrig någonsin
i livet

*

(Å. Kall. An)

Dunklaste
du

Vem är du
nu?

Hur många sanningar
rymmer du
från?

Sminkade till gåvor
dina
lån

*

(Den tjugonionde)

Omsider bättrade den sig, natten.
Kvart över ett sjöng en rödhake:
ett gnistregn i novembervinden...

En timme senare väckte du mig.
Din mjuka, klara röst – och min,
slingrande sig kring den senaste
utmaningen att bearbeta.

Som livets landskap har muterat!
Och detta nya ska vi göra till vårt.
Runt omkring: tektoniska
förskjutningar och skred...

Men mellan oss höjer sig
en glädjebro!

***

*Ur en opublicerad
diktsamling av
Niklas Törnlund,
medlem av Skånska
Akademien, fram-
förd vid Akademi-
ens Årsfest 2023.*

Grand Hotel i Lund

Grand Hotel i Lund är symbolen för Skånsk kultur och Skånskt Värdskap och är samtidigt ett välkomnande samlingsrum för Lundabor och andra skåningar. Grand Hotel är tillika mötesplats för flera av Skånska Akademiens och Vänföreningens olika event, som till exempel After Work och Årsfesten.

Grands historia går tillbaka ända till 1899. Alfred Hellerström ritade, 35 år gammal, hotellet med fransk slottsarkitektur från renässansens som förebild. Eller med Lunds Dagblads reporters ord – han var på plats vid invigningen 1899: *med koppartorn och kungabalkong, festsal med läktare och sidosalonger, vindlande korridorer, stänkande hissar och knarande ekparkener...*

Alfred Hellerström ritade flera andra kända byggnader i Lund, som Katedralskolan, Gamla Sparbanken, Lunds Universitetsbibliotek och Ribbingska sjukhemmet.

Redan från början skapades hotellet med ambitionen att bli den självklara mötesplatsen för alla handa aktiviteter – 50-årsmiddagar, en träff över ett glas vin, doktorspromovering, studentfester, matupplevelse från punkiga Punk Royal, kockgästspel av trendiga stjärnkockar, vin-, whiskey- och ölprovningar – och mycket, mycket mera.

Grand är ett hus fyllt av skratt, sorg, kärlek, brusten kärlek, ceremonier, firande, matglädje, och traditioner. Tänk om väggarna kunde återberätta några av alla de minnen som skapats här – så

mycket kunskap och förståelse vi då hade kunnat komplettera historien med.

Men ett hus, och en samlingsplats, mitt i stan måste få åldras med charm och samtidigt följa med sin tid. En balansgång, lätt att uttrycka, men svår att genomföra, eftersom "alla" har åsikter om hur och när man ska anpassa sig, och på vilket sätt.

En viktig händelse i Grands historia var när bröderna Leif och Urban Paulsson 1981 övertog arrendet för Grand och återinvigde de nyrenoverade lokalerna och fort-

satte Grands traditionsrika, och framgångsrika historia in i framtiden. 1999 övertog Leif Paulsson ensam ansvaret för Grand i Lund, medan brodern Urban fortsatte driva den tidigare gemensamt ägda Copenhagen Corner i Köpenhamn.

I slutet av 90-talet köpte så familjen Paulsson fastigheten – och nu är Grand unikt inte bara som hotell och samlingslokal – utan också som ett av de få familjeägda bolag, där tydliga och engagerade ägare finns på plats. Sedan 2005 är Leifs dotter Maria VD för Grand och styr utvecklingen fortsatt in i framtiden.

Att sätta ord på andan på Grand kan vara svårt – men kanske Oskar Pettersson, försäljningschef på Grand i Lund, uttrycker det bäst när han förklarar: "Vi är måna om att Grand ska vara ett levande hotell, dit både lundabor och tillresande ofta ska ha vägarna förbi. Vi jobbar hårt med att fylla huset med upplevelser, gastronomiska såväl som kulturella. Vi är stolta över att vara platsen i Lund där företagets ledningsgrupper, universitetsstunder, internationella affärgäster, kompisgäng samt till och med en och annan 100-åring strålar samman."

Oskar vill också passa på att ge några exempel på annat som kan vara värt att veta om Grand:

- ◇ *Mycket av det första du möter när du kommer in i*

Alfred Hellerström, arkitekten som ritat såväl Grand Hotell som flera andra kända byggnader i Lund.

Grands lobby är original, till exempel golvet med marmor från Carrara och blyfönstren som tillverkats i Innsbruck.

- ◇ *Grands svit heter Jättesviten Finn och har ett fantastiskt innertak med överdimensionerad stuckatur. Detta tak tillhörde från början Sten Bromansalen, som då hade samma enorma takhöjd som Stora salen.*

- ◇ *Flera middagsevenemang som arrangeras på Grand är återkommande, som julbord i december och kräftskiva i augusti. En för Skåne mer ovanlig matupplevelse är surströmmingspremiären*

som i år arrangeras den 17:e augusti (av säkerhetsskäl utomhus).

- ◇ *Grand Deli är hotellets egen delibutik på Klostergatan, med huvudsaklig affärsidé att erbjuda Grands goda mat för avhämtning. Allt du behöver göra hemma är att värma maten i ugnen.*
- ◇ *När Grand öppnade 1899 var biljard högsta mode och det fanns flera olika biljardbord på hotellet. Ett biljardbord finns fortfarande kvar i den avdelning som kallas för nedre Grand.*
- ◇ *Hotellets vinkällare är värd en omväg. Här finns bland annat en magnifik samling av det mytomspunna slottet Chateau Mouton Rotschild. Grands samling är komplett från 1945 fram till idag.*

För att avsluta där vi började – vid hotellets invigning 1899 stod i annonsen: *Välbeläget, elegant, komfortabelt, inrättadt enligt alla nutida anspråk, i allo förstklassigt...*

På 1899 års midsommarafton serverades festmiddag med rökt halmstadslox med spenat, stekt kyckling, salat och kompott, soufflé à la Grand Hotel, ost & cakes med Médoc Baron Listrac, champagne och portvin.

Grand är verkligen en sann samlingsplats, med historia i bagaget och framtiden i sikte!

Göran Alvek

Ordförande
i Skånska Akademiens
Vänförening

Bli medlem!

Notifikationer är ett medlemsblad för föreningen Skånska Akademiens Vänner.

Det kommer ut med fyra till fem digitala nummer per år.

Redaktör för medlemsbladet är Ingela Jacobsson och mejl-adress till föreningen, såväl som till redaktören, är info@vanforeningen.com

Medlem i vänföreningen blir du genom att betala medlemsavgift, 150 kronor för år 2023.

Beloppet sätts in på Vänföreningens Bg 842-7817.

Glöm inte att uppge namn, mejladress och gärna även postadress.

Vill du veta mer, gå in på vår hemsida: vanforeningen.com

Varmt välkomna till vårt musiksymposium på tema energi den 9 maj!

Det är så roligt att vi nu efter några tråkiga Covid-år äntligen kan återuppta våra uppskattade symposier på Jordberga gård. Kvällar då vi under lättsamma former förenar kunskap, musik och mat, och skapar intressant diskussion inom allehanda utvalda ämnen.

Årets tema känns extra angeläget såhär i tider av elbrist och kli-

mathot. Vi vill under kvällen sätta fokus på hur energisituationen och elförsörjningen ser ut idag, både i Skåne och i hela Sverige, men också ute i Europa. Vi vill titta på vad som borde göras, såväl av våra politiker och gröna entreprenörer, som av oss själva genom våra egna konsumentval – nu direkt – men också på sikt för en ökad trygghet. Kvällen avslutas med ett panel-samtal där olika experter får ge

sina reflexioner över vad som framkommit under kvällen och självklart ges då också möjlighet för alla att ställa frågor. Utöver detta mingel och gemyt, härlig mat och dryck samt inte minst ljuv musik av danska Anna Vaupel och vår ständige kapellmästare Per Engström.

Vad mera kan man begära?
För mer utförligt program, se nästa sida.

Bilder från tidigare symposium. Foto: Catherine von Arnold

Skånska Akademiens
Vänförening

JORDBERGA
GÖDS

Välkommen till 2023 års Musikaliska Symposium!

TEMA ENERGI

Jordberga tisdagen 9 maj kl 17.45

Vi fortsätter vår uppskattade Symposieserie i Herrskapsstallet på Jordberga gård med ytterligare ett angeläget tema. Föredragen blandas med musik framförd av den mycket uppskattade danska sångerskan Anna Vaupel ackompanjerad av vår virtuose kapellmästare Per Engström.

Kvällens program

17.45 Fördrink på Kullerstengården

18.15 Välkomna & Inledning:

Skånska Akademiens Vänförenings ordförande
Göran Alvek och moderator Otto von Arnold

Musikframträdande

**18.40 Skånska förutsättningar och
möjligheter**

Peter Hjalmar, regionchef Syd, E.ON Sverige
Carl Adam von Arnold, Entreprenör, Jordberga
Magnus Sahlin, Trelleborgs Energi

Musik

19.40 Hus, natur och skönhet i förening

Arkitekt Cord Siegel, Siegel Architecture AB

20.00 Paus*

En liten vartallrik serveras

Musik

**21.00 Panelsamtal Framtidsvisioner
– Skåne 2030**

Reflexion: Petter Birgersson, Trelleborgs
Allehanda & Ystads Allehanda

Reflexion: Magnus Jiborn, Kustvind

Cord Siegel, Peter Hjalmar, Carl Adam von
Arnold och Magnus Sahlin

Ca 22.00 Avslutning

Musik

* I pausen serveras en liten vartallrik samt kaffe och kaka. Ett glas valfri dryck ingår.

Anmälan senast fredag 5 maj till catherine@jordberga.se samt **inbetalning** till bankgiro 842-7817.
Kostnad inkl mat och dryck: 300 kr per person för medlem i Vänföreningen, övriga 350 kr per
person. Frågor: otto@jordberga.se alt 0708-126425. Medlemskap i Vänföreningen kostar 150 kr/år,
se www.vanforeningen.com för mer information.

Varmt välkomna!

önskar Skånska Akademiens Vänförening, Familjen von Arnold och Per Engström samt

Handelsbanken **e-on**

TRELLEBORGS ENERGI

© 2022 - warbermedia.nl

Kan man tävla i brassband?

Director har ordet:

Ja, ett europamästerskap i brassband i Malmö 3–7 maj i år, är väl ett tydligt exempel på att det går att tävla! The European Brassband Championships, arrangeras årligen i olika

länder runt om i Europa. Och i år kommer Sverige för första gången att stå som värd för dessa tävlingar.

Till Malmö kommer 32 brassband från 16 olika länder att delta. Arrangör i Sverige är Brassmusik Skåne, i nära samarbete med Musik i Syd och Malmö Live Konserthus. Något att glädja sig över är att det aldrig tidigare varit så många anmälda till detta europamästerskap som i år. Det är populärt att komma hit. Ett bra geografiskt läge med väldigt fina kommunikationer, i kombination med förstklassiga konsertmiljöer, tror jag är en förklaring till detta stora intresse från hela Europa.

I samband med tävlingarna skapas även ett ungdomsbrassband – European Youth Brass Band – som kommer att repetera i Höllviken, för att sedan ge konserter i både Malmö och Lund.

Men det blir inte enbart tävlingar. Brassmusik Skåne passar på att göra en mer omfattande manifestation av brassmusik och musiker som spelar brassinstrument.

I Lund genomförs sex lunchkonserter i Allhelgonakyrkan med start tisdag 25 april. Allt enligt samma modell som den framgångsrika Körfestivalen:

25/4 Limhamns Mässingssextett

26/4 Brass Unit

27/4 Lunds Brassband

2/5 Mårten Lundgrens kvartett (jazz)

3/5 Bronsluren (Cajsa Lund med musiker)

4/5 The European Youth Brassband

En annan höjdpunkt är konserterna den 1:e maj kl 18.00 i S:t Petri kyrka. Då får vi vara med om ett uruppförande av ett verk för kör och orkester, komponerat av Ola Salo.

Hela programmet finns på Musik i Syds hemsida under Verksamheter, konsertserier och festivaler.

Så vi har alltså en sommar framför oss, som vanligt fylld av härlig musik i fina skånska miljöer. Vi lever i ett mycket rikt kulturlandskap. Inte minst tydligt under sommarmånaderna då hela landskapet berikas med ett stort kulturutbud. Mycket mer än de exempel jag bjuder på här:

Musik i Äppelriket 19–21 maj.

När äppelträden står i full blom bjuder festivalen in till tre ljuva dagar av konserter, föreläsningar och kulturupplevelser för både vuxna och barn. Medverkar gör bland annat Göteborg Baroque och Sofia Karlsson.

Båstad kammarmusikfestival 26 juni–1 juli.

För musiken står ett 40-tal musiker och ett 50-tal tonsättare som binder samman årets tema "belysa aspekter av de fem nordiska länderna". Med så många suveräna artister är det inte lätt att lyfta fram några få, men jag gör ett försök. Messiaen Quartet Copenhagen och Carion Wind Quintet är två ensembler som får stå som representanter för ett stjärnspäckat musikerkollektiv.

Ystad Sweden Jazz Festival 2–5 augusti.

Precis som i Båstad framträder många mycket kvalificerade artister. Det är populärt att komma till Ystad, både för publik och för medverkande.

Festivalens konstnärlige ledare Jan Lundgren, en av vårt lands största jazzmusiker, har ett brett kontaktnät och många internationella vänner som gärna besöker honom i Ystad. Ett stort internationellt namn är den norske saxofonisten Jan Garbarek som spelar den 2:e augusti.

Låt oss stanna kvar i Ystad och stadens fina teater:

Jan Garbarek uppträder i Ystad 2 augusti.

Jan Garbarek © Guri Dahl / ECM Records

30 juni är det premiär på Rickard Söderbergs uppsättning av Casanova.

Därefter följer ytterligare 15 föreställningar med skattframläggande texter och storslagen musik, med 40 sångare och musiker med Marianne Mörck och Rickard Söderberg i spetsen.

Helsingborg Pianofestival 24–27 augusti.

Flera ledande internationella artister kommer då till Dunkers i Helsingborg. Pianofestivalen har utvecklats till ett måste för pianovänner och lockar numera en stor publik från södra Sverige. Ett par

solister att nämna är Yeol Eum Son från Sydkorea och britten Benjamin Grosvenor.

Vi ses hoppas jag, någonstans i sommarmusikens Skåne!

Martin Martinsson
Director, Skånska Akademien